
**Вступне слово заступника
міністра закордонних справ України
В. О. ЧАЛОГО**

Насамперед я хотів би подякувати за традиційне запрошення. Протягом багатьох років мені комфортно виступати у цій аудиторії, серед людей, які знаються на проблематиці. Тому що Інститут стратегічних досліджень завжди був дуже продуктивним з точки зору обміну думками, вироблення пропозицій.

Хочу підкреслити, що запропоновані доробки дійсно важливі. Міністерство закордонних справ відповідно аналізуватиме те, що запропоновано.

Дозвольте мені стисло викласти тези, що стосуються пріоритетів державної політики. І почну зі сказаного Андрієм Васильовичем – про об'єднання європейського і євразійського просторів. Це важлива тема для обговорення. Але на сьогодні державна політика базується на законодавстві України, яке чітко визначає європейську інтеграцію, економічну і політичну, як головний пріоритет зовнішньої і внутрішньої політики.

Наші стосунки з Європейським Союзом пройшли випробування впродовж років. Попри різні оцінки, відносини України з ЄС дійсно були амбітними як за планами, так і за результатами. Не все вдалося зробити, але, на мій погляд, відбулося серйозне просування до нових якісних механізмів. Цей прогрес був досягнутий, до речі, за умов конституційних перетворень у самому ЄС, що ще не завершилися. За короткий час Україна вийшла на кілька напрямів конкретної взаємодії і співробітництва.

Що сьогодні являють собою стосунки Україна–ЄС? Якщо говорити в економічній площині й про ринки, то на сьогодні ЄС – торговельний партнер номер один: понад 31 % торговельного обороту України припадає на Європейський Союз, це незважаючи на значне зниження (44 %) минулого року. Частка інвестицій з ЄС складає три чверті інвестицій в Україну загалом – сьогодні це абсолютно конкретні напрями секторальної взаємодії.

Окреслені орієнтири становитимуть основу і орієнтир системи соціально–економічних реформ. Зовсім нещодавно Президент і Прем'єр–міністр України озвучили ці пріоритети, конкретні цілі ще раз, визначаючи їх як основний напрям нашої зовнішньої і внутрішньої політики. Перший візит Президента України до Брюсселя – це знакове свідчення того, що це

пріоритет номер один. Хоча існує трикутник Росія – Європейський Союз – Сполучені Штати Америки.

Сьогодні ми вийшли на конкретні напрями. Це переговори щодо укладання нової Угоди про асоціацію, зокрема про зону вільної торгівлі; реалізації порядку денного асоціації, не чекаючи затвердження цього майбутнього документа; розвитку безвізового діалогу; енергетичного співробітництва і співробітництва в рамках ініціативи ЄС «Східне партнерство», яке Україна вважає саме додатковим елементом, а не основним, однак може використовувати для досягнення своїх цілей.

Що стосується конкретних питань: чим зараз займається державний апарат Міністерства? Я хочу зазначити: саме державний апарат, тому що питання євроінтеграції – це завдання всього суспільства, влади і опозиції, державних установ і інститутів. Говорячи про державний апарат: на сьогодні проведено 11 з 14 раундів переговорного процесу укладання Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі. Безвізовий діалог розпочався нещодавно, а вже має певні результати. І тепер ми розраховуємо на вихід на Дорожню карту, яка чітко окреслить, які умови має виконати Україна, щоб претендувати на безвізовий в'їзд, а також реалізацію безвізового режиму в майбутньому. Це буде добрим сигналом для суспільства, громадян, а не тільки для чиновників.

Безвізовий діалог – це складне питання переважно з точки зору не роботи дипломатів, а роботи внутрішніх реформ; це законодавство, це приєднання до Конвенції Ради Європи, наприклад, подолання корупції у сфері оформлення документів, це масштабна робота з регулювання роботи кордонів. І в цьому напрямі МЗС як дипломатична служба зробила багато. Однак зрозуміло, що без політичної волі, яка сьогодні заявлена і Президентом, і Прем'єр-міністром, без підтримання Парламентом таких рішень, причому дуже швидкого підтримання, навряд чи вдасться зробити якісний прорив. Я вірю і оптимістично дивлюсь на всі перспективи, тому що декларації досить амбітні і, звичайно, їх тепер треба підтверджувати конкретними результатами.

Енергетичне співробітництво вважаю одним з ключових напрямів (я думаю, що ми будемо сьогодні це обговорювати). І сьогодні ми знаходимося вже фактично в процесі приєднання до Енергетичного Співтовариства. Звичайно, для цього треба прийняти Закон про функціонування ринку газу. Безумовно, ми говоримо зовсім про інші принципи і стандарти регулювання в самій Україні, але «вікно» можливостей і двері відчинені.

Якщо говорити про наступний період, то зрозуміло, що сьогодні, після завершення інституційних перетворень в Європейському Союзі й вироб-

лення консолідованої позиції та системи прийняття рішень в ЄС за Лісабонським договором, для нас відкривається більше можливостей для просування своїх інтересів. Але для цього потрібно кілька речей: по-перше – консолідована позиція влади; по-друге – підтримання всіх декларацій практичними діями і виконанням зобов'язань; по-третє – дійсне визначення конкретної стратегії та чітких орієнтирів.

Сьогодні у нас, ймовірно, будуть внесені зміни до основ законодавства щодо наших стратегічних пріоритетів. Таким чином, будь-які наші спроби приєднання до інтеграційних економічних утворень, наприклад, Митного союзу з Російською Федерацією, Казахстаном і Білоруссю абсолютно закриють нам шлях до створення зони вільної торгівлі з Європейським Союзом. Це оцінка, яка базується на аналізі юридичної ситуації та економічному аналізі. Тому я б застеріг навіть від того, щоби обговорювати якісь формати теоретично, тому що Європейський Союз – це бюрократична система, і вона сприймає чіткі сигнали влади.

Прогресу не буде без конкретного інституційного механізму. Відверто скажу, що в МЗС сприйняли хвилювання деяких експертів щодо скорочення цих механізмів в Україні, зокрема йдеться про Координаційне бюро європейської інтеграції. Я думаю, що все одно ми вийдемо на потребу механізму не тільки координування, а чіткого виконання всіх рішень щодо адаптації у сфері юстиції і безпеки, з усіх питань. І тому, на мій погляд, нам сьогодні треба вивести координування і управління на рівень Президента; згадати, що у нас був політичний координуючий механізм Державної ради євроінтеграції. І ми не уникнемо створення окремого органу центральної виконавчої влади, що відповідатиме за конкретну імплементацію інтеграційної стратегії. Ми будемо змушені вдатися до цього кроку навіть в умовах жорсткої економії коштів. Такі пропозиції вже звучали на різних рівнях. Думаю, що вони мають розглядатися на всіх рівнях виконавчої влади, і що Президент також скаже своє слово для того, щоб виробити цей чіткий механізм.

Отже, євроінтеграція не повинна стати якимось заміником ідеї на кшталт просування до комунізму. Але при цьому ми не повинні постійно робити рухи на 180 градусів. Це не той стиль, який сприйматиметься нашими партнерами в Європейському Союзі. При цьому ми маємо розуміти, що повинні співпрацювати і з Брюсселем, і з окремими країнами – найважливішими країнами ЄС. А також пам'ятати, що добрі відносини з Російською Федерацією – економічно вигідні і прагматичні – це елемент євроінтеграції. Однак очевидно, що двох інтеграцій з різних напрямів бути не може. Історія повторюється, і я думаю, що ми не повинні знов припуститися поми-

лок. У будь-якому разі – відповідальність за майбутні періоди, а інтеграція до ЄС з метою членства – це питання навіть не десятків років, це наша відповідальність сьогодні. Якщо будуть закладені правильні орієнтири, якщо буде розуміння важливості модернізації країни, внутрішніх реформ, якщо не відбуватиметься з кожним приходом того чи іншого режиму суттєвих змін наших підходів, то, я впевнений, що результат буде досягнуто.

До речі, дипломатія робить все, що можна, саме в напрямках забезпечення сприятливих умов євроінтеграції України. Але це завдання всіх державних механізмів і країни в цілому, це завдання, яке підтримує більшість населення України протягом багатьох років. Це той елемент, який може стати елементом консолідації суспільства, об'єднання Сходу і Заходу. І внесок експертного середовища, наукові пропозиції є для цього дуже корисними. Дуже дякую за увагу.